

זעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 295 פרשת לך לך שבת קודש י"א חשוון תש"פ (9 בנובמבר 2019 למנינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה
17:58	17:23	16:26
18:02	17:21	*16:29
17:56	17:21	16:14
17:59	17:24	16:27
*לנוהגים 40 דק' 16:09		

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

בס"ד

המשא המרכזי מורנו הרב שליט"א

אברהם אבינו איש האמונה החזק והגדול

כשיש מסירות נפש לאמונה עד כדי כך שמוכן למות לכבוד השם יתברך, זוכים להיות חזקים כמו צוק איתן ממש! ובוזה מובן הפסוק בסוף הפרשה כיצד הסכימו כל אנשי ביתו, יליד ביתו, ומקנת כסף מאת בן נכר לעשות איתו ברית מילה?

אלא כשראו את העוצמה והכח החזק של אברהם אבינו באמונה, האמינו בו ושמעו לקולו! כי הוא הרופא הגדול בעולם!

ומפורש במשנה (ספ"ד צעזעיות) "אבא מוריט לבניו חמישה דברים" ע"ש. ואנחנו קיבלנו ירושה מהאבא הגדול אברהם אבינו להיות חזקים באמונה בתורה ויראה, נגד כל התועים! נגד כל המשכילים! נגד כל אלה שלא זכו! בבחינת "כל משברייך וגלייך עלי עברו" (תהלים פ"ב מז) צרות כמו גלי הים, ואתה חזק!!!

וכמה מסכן מי שחוזר בשאלה, מי שאומר בא לי להוריד את הכיפה, כי הוא עדיין לא נזרק באש! עדיין לא למד אמונה! עדיין אין לו אבן טובה! ואשרינו שזכינו לאבן טובה!!!

ולומדים מכאן, כיצד להתנהג, כיצד להתחזק, כאשר מסיתים ומוציאים שם רע? וכאשר יש נסיונות וקשיים בשלום בית?

התירוץ הוא להתחזק במסירות נפש, בהשכמת בית הכנסת, בתפילה בכוונה מלה במלה, וכמובן להוסיף ולהתחזק בשיעורי תורה, וכן להוסיף באהבת ישראל, טובה תחת רעה!

וכן לנשים, להוסיף מעלה בצניעות, ובתפילה, ובשמירת הלשון!

ועל ידי זה הדינים מסתלקים, והחסדים באים לטובה, ומנצחים את כולם!

"תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן" "המה פצעו ונפלו ונאנחנו קמנו ונתעודד"

אמן ואמן.

אלא הכוונה, זכות המצוה שהיה "מזכה את הרבים" וכח המצוה, שמר עליו להגיע לארץ ישראל לחיים טובים.

והשאלה הגדולה היא: מאיפה הכוחות, האומץ, והביטחון לפעול ולעשות לכבוד השם יתברך ולא לפחד? כאשר מצד שני כולם נגדו, מאיימים לסכן את חייו? ובברכת שים שלום כתוב "כולנו כאחד באור פניך" וביאר מרן הבית יוסף (סימן קכב) שהכוונה על אברהם אבינו שעליו נאמר "כי אחד קראתיו" נגד כל העולם! ע"ש. והשאלה כאמור, מהיכן הכוחות לכך?

אלא, משל למה הדבר דומה? מי שמגיע לבית החולים ורואה את כולם בסכנה, או בספק סכנה, האם בגלל שכולם חולים הוא יהיה חולה כמותם?! או שהתאמץ לעזור ולסייע ולשקם אותם?

כך הבין אברהם אבינו עליו השלום, מי שלא מאמין הוא חולה מסוכן! מי שחלש באמונה הוא פצוע קשה! ומי שיש לו טענות וספיקות, הוא פצוע קל! ויש לטפל בהם ולהציל אותם, ממש מסכנים!!!

כך הבין וראה אברהם אבינו עליו השלום את כל העולם!

והרופא הגדול, החזק, הגיבור, והאמיץ זה בעל האמונה! שזכה להבין מה זה יראת ה', אהבת ה', קירבת ה', דבקות בה'. ויש לו כוחות להציל אותם, להציל את הנשמה!

ומפורש בגמרא (ב"ב ע"ג): "אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא" ע"ש. והכוונה של אבן טובה, זה האמונה (עין יעקב ע"ה).

בעל אמונה הוא אבן חזק ואי אפשר להזיזו!

ועוד, אחרי שזכה אברהם אבינו עליו השלום לעמוד בנסיון הראשון כאשר נזרק בתוך האש (עין פרש"י ורבינו יונה רפ"ה במסכת

מצינו בפרשה את כוחו החזק של אברהם אבינו עליו השלום, איש האמונה הגדול עד כמה יכול האדם לעמוד בנסיון, לא ליפול ולא להישבר כלל ועיקר!!!

הקדוש ברוך הוא אומר לאברהם אבינו, "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" לך לך - נסיון כל כך גדול! לעזוב את המולדת והמשפחה, ולהיות נע ונד!

ועוד הוא לוקח איתו את לוט ולא מתלונן כלל!

וגם כאשר יש רעב בארץ ויורדים למצרים ופרעה המלך לוקח את שרה, עם כל זה אברהם אבינו חזק מאד!

וכאשר הוא חוזר לארץ ישראל, הוא ממשיך לחזק את כולם, ולהשפיע עליהם להאמין באמונה בהשם יתברך! וכמו שהפסוק מעיד "ויקרא בשם ה'".

וכך מבאר הרמב"ם (פ"ק לע"ז): גם בחרן שהיה שם את תרח אביו ואת נמרוד הרשע, עם כל זה היה אברהם אבינו מפרסם שם שמים! ומשיב להם תשובות באמונה ומתווכח איתם! ושובר הצלמים! כדי להיות נגד עובדי הכוכבים הטיפשים ואביו ואמו בכללם, והוא היה על ידי זה בסכנה גדולה עד כדי שהם רצו להורג אותו! והשמים נעשה לו נס וניצול מהם. והמשיך לפרסם בקול גדול לכל העולם והעם מתאספים אליו, והחזיר לאמונה אלפים ורבבות, וחיבר ספרים רבים באמונה ע"ש.

ומבואר בגמרא (ע"ז ע"ג), שאברהם אבינו חיבר מסכת עבודה זרה לחיזוק האמונה, והיו בה 400 פרקים! ע"ש. והוסיף מרן הכסף משנה, שהיה לו ישיבה גדולה יותר משיבת שם ועבר, כי היה הולך מעיר לעיר וממקום למקום לקרוא ולהכריז בשם השם יתברך. ע"ש.

איש האמונה החזק בעולם!

ומבואר בזוהר הקדוש על הפסוק "ואת הנפש אשר עשו בחרן" וכי כולם באו איתו לארץ ישראל? היתכן?!

זה? שיאמר... אתה אברהם אבינו לוקח ללב מלים של איזה מלך של איזו סדום?...

מה התשובה? אומר אברהם אבינו: אני לא אדם פרטי, אני לא עוד מישהו שקיבל משהו. אני נציגו של בורא עולם, וכל העולם ממתין לראות איך הקדוש ברוך הוא הופך אותי מאלמוני ל'אדם הגדול בענקים'. אני הולך להיות עשיר גדול כל כך, עד שאצטרך לייצר עוד הרבה רעיונות לפרויקטים אותם אממן מההון העצום אותו יעניק לי ה' יתברך. אם אקח ממלך סדום את הגרושים יחסית שהוא מציע לי, ובכוא העת הוא יתרברב על כך שהוא העשיר אותי, יפגע כבוד שמייים. יהיו כמה אנשים שיאמרו שמלך סדום הוא זה שהעשיר את אברהם, וכבודו של ה' יתברך יהיה קצת פחות ממה שיכול להיות בלי זה. הסיכוי הזה, לא שווה את ההון הרב שמנסים 'לדחוף' לי...
מורי ורבותי!

כל אדם יכול לעמוד ועומד במהלך חייו במצב זהה לאברהם אבינו. זה יכול להיות אברך, שבני משפחתו המתנגדת לאורח חייו הסגפני ממטירה עליו מזומנים רק בכדי לומר לאחר מכן שמרוב רחמנות על הילדים המסכנים אם מזילים זהב מכיסם. זה יכול להיות מגיד שיעור שמקבל מגבאי פוחח את השכר על סדרת השיעורים אותם הוא מוסר כעני בפתח. וזה יכול להיות מוסד תורני, שנאלץ/ רוצה לקבל תרומות הגונות מנדיבים שמעוניינים להכתיב לכבוד הרב את סדר היום, ולהחליט בשבילו מה טוב ומה לא טוב לעשות בקהילת הקודש.

מלמד אותנו אברהם אבינו שלא לראות את הרווחים העכשוויים ולהתעלם מרווחי הנצח. הקדוש ברוך הוא איתך בדרך הנכונה אותה אתה בוחר, הוא לא יטוש אותך, והוא יעניק לך עולם ומלואו ללא רגשות אשמה, ללא בזיונות, וללא סיכוי למישהו שיאמר בעתיד שהוא זה שהעשיר אותך.

תספוג קצת את התקופה הקשה, תעבור בשלום את 'הימים הלא נחמדים כל כך' הללו, ותזכה לראות את ישועת ה' כהרף עין, ישועה של לחמו של הכל יכול בלבד.

"מן המיצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה", אם מן המיצר אתה זועק 'רק' לרבונו של עולם, ואתה לא מחפש שליחים דלוחים כתחליף, תזכה שיענה לך ה' יתברך מתוך מרחב של אושר עושר וכל טוב לעבודתו יתברך.

כחה של הסבלנות, כחה של ההמתנה, הוא כח יהודי. היא הכח של הסבל הזמני מול חיי האושר האמיתיים. לא רק בעולם הבא, אלא גם ולא פחות בעולם הזה.

יזכה ה' יתברך כל אחד מאיתנו ללמוד להתמודד עם המצבים המורכבים אליהם אנחנו נקלעים, בשובה ונחת, בסבלנות מנצחת, ויחד נראה את האור מפציע על חיינו, על בתנו ועל קהילתנו, אמן.

בפרשתנו פרשת לך לך (בכ"ט) פרק י"ז מסופר המעשה הבא: (ט"ו) ויהי בימי אמרפל מלך-שנער אריוך מלך אלסר פדרלעמר מלך עילם וחדעל מלך גוים: (ט"ז) עשו מלחמה את-ברע מלך סדם ואת-ברשע מלך עמרה שנאב| מלך אדמה ושמאבר מלך צבוליים ומלך בלע היא-צער:

מלחמה ככל מלחמות הגוים, מלחמה על כסף מלחמה על כבוד. ובניגוד לציפיות ולכל אסטרטגיה מלחמתית, מנצחים המועטים ארבעת המלכים את המרובים החמישה. ומה קורה אז?

(ט"ז) ויקחו את-כל-רכש סדם ועמרה ואת-כל-אכלם וילכו: (ט"ח) ויקחו את-לוט ואת-רכשו בן-אחי אברם וילכו והוא ישב בסדם: הם מצליחים לקחת בשבי את כל האדם והרכוש השייכים למלכים המנוצחים, ובין היתר הם לוקחים גם את אחיינו של אברהם אבינו, הלא הוא לוט המוכר לנו כבר משלהי הפרשה הקודמת.

(ט"ז) וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את-חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד-דן: (ט"ח) ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויבם וירדפם עד-חובה אשר משמאל לדמשק: (ט"ט) וישב את-כל-הרכש וגם את-לוט אחיו ורכשו השיב וגם את-הנשים ואת-העם:

אברם (כך נקרא שמו לבנימיים) מגיע עם צוות קטן ורענן, ומצליח להכות שוק על ירך את ארבעת המלכים המהוללים שנצחו בניגוד לכל היגיון, ולהשיב את כל האדם והרכוש חזרה לחוף מבטחים.

והסיפור לא נגמר:

(כ"א) ויאמר מלך-סדם אל-אברם תן-לי הנפש והרכש קח-לך: (כ"ב) ויאמר אברם אל-מלך סדם הרמתי ידי אליה א-ל עליון קנה שמנים וארץ: (כ"ג) אם-מחוט ועד שרוך-נעל ואם-אקח מכל-אשר-לך ולא תאמר אני העשרתי את-אברם:

מלך סדום מציע לאברהם אבינו את כל הרכוש בתמורה להשבת האדם, ואברהם אבינו מתנגד לכך. ולמה הוא מתנגד? לא בגלל שהוא חושב שזה לא מגיע לו, לא בגלל שהוא לא רואה צורך באותו רכוש, אלא אך ורק בגלל סיבה אחת "ולא תאמר אני העשרתי את-אברם".

מה מפריע לך אברהם אבינו? מה רע לך בלקבל רכוש רב כל כך? הרי אתה יודע מה לעשות עם כל כך הרבה כסף. יש לך תוכניות לאירוח של כל העולם, ותוך כדי כך הכנסתו תחת כנפי השכינה. אתה איש החסד, וכאיש חסד בודאי לא חסרות לך תוכניות נפלאות כל כך ורעיונות מקוריים כל כך. למה שלא תיקח את כל ההון הזה ותשתמש בו לדברים טובים.

מה? מפריע לך מה יאמר מלך סדום לאחר מכן? מפריע לך שיאמר שהוא העשיר אותך? שיאמר! מה קרה? בשביל מישהו שיאמר משהו אתה הולך לגנוז את כל תוכניות קירוב הרחוקים והחסד הבינלאומי שלך? האם מלך סדום שווה את

שאלה יפה

שורת ממורנו הרב שליט"א

ניתן לשלוח שאלות בדרכים הבאות:

www.aterett.co.il | info@aterett.co.il | 03-5011125

גם בבחירת נעליים להקפיד על צניעות ויראת שמים

שאלה: קניתי נעליים טובות וחזקות (וארטופד כלינו) וההליכה איתן נוחה לי, אך משמיעות רעש חזק ברשות הרבים. האם יש להקפיד להחליפן או לסדרן כך שלא ישמיעו רעש?

תשובה: זה בעיה. נכון שצריך להקפיד תמיד על נעליים טובות, וחז"ל אומרים (שבת קכט) לעולם ימכור אדם וכו' ויקנה מנעלים לרגליו, ורש"י מפרש שהטעם הוא משום שזה לא כבוד ללכת יחף בשוק, והמהרש"א מוסיף **מטעמי בריאות**, עיין שם. אבל צריך גם להקפיד שיהיו נקיים (עיין ברכות מג), וכמובן להיזהר שלא להראות רחובי עם אותם נעליים, ולא סתם צורת שפיץ ונעליים מודרניים שלא בריא לגוף לכולי עלמא. ובפרט נשים, שיש בזה בעיה של צניעות, כידוע (עיין ע"ז יח). וחז"ל הקדושים תיקנו ברכה כל בוקר "שעשה לי כל צרכי" כשנועל נעליים (עיין ברכות ס).

אבל להרעיש ברשות הרבים, ובפרט בליה כשכולם ישנים ומשמיע קולות, מסתברא שאסור לעשות כן, ויש לתקנם מיד. וחז"ל הקדושים הקפידו מאד על מי שעושה בעיות בהליכתו, כגון הליכה של פטיעות גסות או נעליים מסוימות (עיין ב"ק נג, פלג), וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

השלכת לכלוך ברצפת בית הכנסת

שאלה: האם מותר לזרוק ברצפת בית הכנסת מעט לכלוך שהיה על בגדו או בין שיניו או יחינו וניעו?

תשובה: כתוב בהלכה (טורע סי' קנ"ז), שמותר לרוק בבית הכנסת, עיין שם. כמובן בצנעא ובעדינות ולא ישמיע קולות, ויקפיד **שהלכלוך לא יהיה נראה**, עיין שם. ולפי זה, לכלוך קטן מאד שאינו ניכר, לא מפריע לאנשים ולא פוגע בקדושת בית הכנסת, אין בעיה לזרוקו על גבי קרקע, וכיוצא בזה לזרוק ציפורן שנתלשה מהאצבע בבית הכנסת ובבית המדרש (עיין משני"ב סי' ר"ט ס"ז).

והרמ"א (סי' א' ס"ג) מתיר לזרוק כינה על רצפת בית הכנסת. ורבינו כ"ח החיים (ב"ק ס"ג) ממליץ לכתחלה לזרוק חוץ לבית הכנסת מחמת קדושת המקום, עיין שם. למעשה נראה, מה שלא ניכר כלל והוא באמצע תפילתו, יכול לזרוק על רצפת בית הכנסת ויזהר לכבד המקום כדין בין אדם לחבירו (עיין חגיגה ה' ב"ק ג' בפנינו"י ב"ר"ה אלא).

הפקרות או קדושה?

שאלה: אנחנו כמה חברים היושבים מידי פעם ושותים משקה חריף ושומעים שירים ורואים צילומים של אותם זמרים המבצעים את השיר, וכמובן מכוונים להתפרק בקדושה. מה דעת הרב שליט"א?

תשובה: או לנו ביום הדין. עצם השתיה החריפה חמור מאד וידוע מה קרה לנח הצדיק, ויש בזה גם היזק לבריאות וגורם לקלות ראש ויצר הרע. ומסתברא שעוברים על מצוות לא תעשה של "ולא תתורו" (במדבר טו, ט) ועל מצוות עשה של "וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים י, ה) ועיין בספר החינוך ע"ס, ויתכן גם חילול ה' בעיני הרואים ובעיני נשותיהם, כאשר יודעים על הבעלים שעוסקים כעת בקלות ראש. וזה גם לא חינוכי בעיני הילדים, שמסתמא יודעים ושומעים

ואולי גם רואים שהאבא נהפך להיות ליצן גדול, "וְהוּא רְחוּם יִכְפֹּר עֵוֹן" (תהלים ע"ח, כח). מותר ומצוה להתפרק בקדושה בין בעל ואשתו בלבד, ולכוון לשם שמים, ובמינון הנכון. אבל בין חברים ורואים ושומעים ומסתמא נכשלים, אז בודאי שזה הפקרות והתפרקות בטומאה, רחמנא ליצלין.

ולעניות דעתי, גם בחגים ובמועדים כאשר יושבים בסעודה גיסיים ודודים והחמות וכיוצא בזה, אסור במצב כזה להרבות בשתיה חריפה, וזה סכנה רוחנית לכולנו. ולשון מרן רבינו הבית יוסף זיע"א (בש"ע סי' תקכ"ט), שצריך להזהיר את העם "שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם בשמחה, ולא ימשכו ביין שמא יבואו לְדַבֵּר עֲבִירָה, אלא יהיו כולם קדושים", עד כאן לשונו. וידוע מהרמב"ם (פי' מהלכות מלכים) שאפילו מלך אסור לו לשתות יין דרך שכרות, עיין שם. וזה אסור אפילו בחגים, וכל שכן במשך השנה, ועל אחת כמה וכמה סתם חברים, שזה יצר הרע גדול. ועל זה נאמר: "וּבְמוֹשֵׁב לְצִיִּים לֹא יֵשֵׁב" (תהלים א', ח).

ומכאן, שכאשר עושים בבית סעודה משפחתית ויש בשר צלי ויין משובה, יש להכין במשפחה אברך בן תורה שיאמר דברי תורה, וזה יכול להציל את המצב הרוחני. אחרת זה התפרקות בעבירה. וגם בסעודות פורים ואירועי שמחה או ביום העצמאות יש להיזהר בזה מאד מאד.

ובעונות הרבים גם עישון נרגילה וסיגריות וכיוצא בזה, צריך להיזהר בזה מאד, בפרט כשזה סעודה שנמצאים שם כל בני המשפחה, שצריך להיזהר שלא יהיה נראה הסעודה של **אנשי הרחוב והשוק**, ולכן, לשים לב תמיד לעורר להקשבה לדברי תורה ולשירה בסעודה. ושמעתי שעל פי הקבלה, כוס יין בזימון וברכת המזון מעלתו יותר מעליית שישי לספר תורה בשבת קודש.

להנהיג בציבור להתפלל תפילת לחש באריכות

שאלה: בפתחה של השנה החדשה, האם כדאי לפרסם ולהנהיג בקהילה שלנו בבית הכנסת מנהג לפיו תפילת הלחש בעמידה ארוך 7 דקות כדברי האור לציון ולא לחשוש שלא יבואו אצלנו לבית הכנסת ושלא יעשו מניינים קצרים לפני ואחרי?

תשובה: דבר גדול מאד לעשות כן, ואדרבא יבואו עוד אנשים כשרואים תפילת לחש בכובד ראש. וכידוע, תפילה מלה במלה עדיף מהכוונה (עיין יב"א ח"ה סי' כח). ורבינו הקדוש הגאון הצדיק הרב רבינו שריה דבליצקי זיע"א היה ממליץ 9 דקות. ורבינו בעל שבת הלוי זיע"א ממליץ על 12 דקות. כך שלעשות תפילת הלחש 7 דקות זה מצוין. ומשנה לשנה להוסיף דקה-שתיים, וזה מצוין שבמצוין. והלואי שגם אצלנו ב"עטרת חכמים" יעשו כן.

כמובן, כדאי לשתף את קהל המתפללים בענין זה ושיהיה גם על דעתם והסכמתם. וגם החכם שבקהילה יבאר הדברים בטוב טעם, וזה מצוין, "וְהִיָּתָה לָהּ הַמְּלוּכָה" (שופטים א', כח).

הוספות של עשרת ימי תשובה בתפלה - כל השנה

שאלה: קבלתי על עצמי לומר "אבינו מלכנו" כל השנה, ורצוני כעת להוסיף ולומר בעמידה גם את

ההוספות שאומרים בעשרת ימי תשובה, כגון "זכרנו לחיים וכו'", "ובספר חיים וכו'", ורק להשמיט את המלה "כתבנו", האם זו קבלה טובה?

תשובה: לומר "אבינו מלכנו" כל השנה, זה מצוין, והלואי שאזכה גם אני לעשות כן אצלנו בבית הכנסת. אולם יש להיזהר שלא להטריח את הציבור יתר על המדה, כאשר הם ממהרים לצאת וכו'. וכידוע, שכמה פעמים כשהיו פיגועים קשים ל"ע, המליץ מרן רבינו זיע"א לכל התושבים בארץ הקודש, לומר יום יום "אבינו מלכנו", וזה מצוין.

ואם אדם רוצה לומר "אבינו מלכנו" לעצמו **ביחידות**, גם זה מצוין. ולא יאמר אבינו מלכנו לפני הוידוי, אלא לאחר הוידוי ונפילת אפיים, וזה מצוין (ועי' משני"ב סי' קכ"ד ס"ג).

ולענין "זכרנו לחיים וכו'", "ובספר חיים וכו'", יש בעיה לאמרם בשלוש ראשונות ושלוש אחרונות. ומשמע בש"ע (סי' קט"ו ס"ג) שלבקש ולהוסיף תחנונים, הוא בעיקר באמצעות, ובעיקר ב"שמע קולנו", ששם יכול לבקש כל משאלות לבו. ובה מקיים מצות עשה מן התורה של תפלה, לכל הדעות, כידוע. וכך יעשה עם הבקשות הנ"ל, וזה מצוין (ועי' משני"ב סי' קט"ו ס"ג א-ד).

הצדקה הגדולה ביותר בעולם...

שאלה: איזו צדקה היא הגדולה ביותר בעולם? אני מאד אוהב לתרום למתים שמתו חסרי כל, ואין למשפחתם כסף לעשות להם מצבה יפה, האם נחשב שעשיתי צדקה גדולה?

תשובה: הצדקה הגדולה ביותר בעולם היא הצדקה עבור תלמוד תורה, וזאת משום שצדקה זו היא עבור דבר שמחזיק את כל העולם. והתומך בשיבות הקדושות ובבית מדרש לאברכים, הרי הוא מחזיק את העולם כולו, וזה מצוין! ותלמוד תורה כנגד כולם (עי' שבת קכ"ו ע"א).

ומבואר בשלחן ערוך (וריד סי' נ"ח בהלכות ליקוה), שמצוה לעזור בהוצאות של אוכל לעניים, בגדים לנוקקים, הכנסת כלה, פדיון שבויים, אולם מעל הכל, יש לעזור להוצאות תלמידי החכמים העוסקים בתורה, ע"ש. ולהוסיף עוד בית הכנסת בשכונה, שבו מתקיימים תפילות מידי יום ביומו ושיעורי תורה לרבים, קודם לעזרה לעניים. ובית המדרש קודם לבית הכנסת (עי' שבת הלוי ח"ט סי' קל"ט).

וכן רב חשוב שמרביץ תורה, או רב הקהלה, או ראש ישיבה, המצילים את הנוער, ומעמידים תלמידי חכמים לדורי דורות, הרי זה קודם לפדיון שבויים (מנן רבינו זיע"א ב"ב"א ח"ז ו"ד"ל סי' י"ח ס"ג).

ופלא על כל מיני עלונים ועיתונים, שכותבים ומפרסמים בחודש אלול ועשרת ימי תשובה, כל מיני צדקות לנוקקים, וכותבים שזו הצדקה הגדולה וכו', אולם לפי ההלכה, החזקת התורה גדולה יותר, משום שהיא פועלת בשמים שלא יהיו נוקקים, לא צרות ולא כלום. ועל אחת כמה וכמה שאסור לך שואל יקר לדאוג למתים, אלא תדאג לחיים, ואין צורך במצבה יפה, יש צורך בלימוד תורה וקיום המצוות ביופי גדול מאד, והבן!